

דאליזזר

עלון לשבת קודש

דברי מחשבה והלכה, ומהנעשה בבתי הכנסת

נושא השבוע: נישואין (מט)

ההפטרה: "למה תאמר" (ישעיה מ)

יב' חשון תשפ"ד 1497 (שנה כט')

פרשת כר - כר

"ויקחו אברהם את שרי אשתו.... ויצאו כלכת ארצה כנען..." (יב,ה)

אומר הזוהר הקדוש (עט.) מהו "ויקח"? אלא משך אותה בדברים טובים, לפי שאין לו רשות לאדם להוציא את אשתו ללכת לארץ אחרת בלי רצונה. וכן מובא לגבי אהרון (במדבר כ, כה) שכתוב: "קח את אהרון" - בדברים. ואף על פי שאברהם נצטווה ע"י הקב"ה ללכת, בכל זאת הוא פונה לאשתו שרי ומשכנע אותה בדברים שיתקבלו על ליבה ע"י שאומר לה כמה בני הדור רעים.... כדי שתתרחצו לבוא עימו מרצונה ללמדנו שרוצים שהדבר יתקבל על לב יש לבקש בנעימות ובדרכי נועם ולא בדרך ציווי ופקודה שגורמים לחוסר הסכמה.

"ויפול אברהם על פניו ויצחק ויאמר בליבו הלבן מאה שנה יולד ואם שרה הבת

תשעים שנה תלד" (יז,יז)

שואל הרמב"ן: מדוע התפלא אברהם "הלבן מאה שנה יולד"? שהרי בתקופתו האנשים הולידו גם בגיל כשלו ואף הוא התחתן בגיל 140 עם קטורה ונולדו לו בנים נוספים ממנה. אם כן מדוע תלה חיסרון הילודה בו "ויצחק ויאמר בליבו...."? אלא שהצחק של אברהם נבע משמחה מתוך שהאמין בברכת ה' שמח....ונראה לתרץ שאברהם תלה את הדבר בו.... בעל כזה שלוקח אחריות על המצב ולא מטיל דופי בצד השני ראוי להערכה ולכבוד ולישועת ה'....

מעשה שהיה

כעס הורס את הבית (הרב מרדכי רוט)

היה זה לפני כשנה קיבלתי שיחת טלפון מרב שכונה בירושלים: "אחד מבני קהילתי חווה כעת סיפור של בית שעל פניו הולך להתפרק, הלוואי שתהיה השליח לעזור פה. מדובר באדם ירא שמים יהודי טוב, לפחות למראה עיניי - בתפילות שהוא מתפלל בבית הכנסת ומגיע לשיעורים שלי. אשתו התקשרה אליי אתמול בלילה בוכייה: 'לא הייתי עושה את זה ומדברת על בעלי אצל הרב שלו, אבל הגיעו מים עד נפש, אני כבר לא יכולה לסבול את זה יותר. יש לי בעל טוב ומיוחד וירא שמים, הכול טוב עד שהוא מתפרץ כשקורה משהו שלא נראה לו, משהו שהוא רוצה ולא מסתדר לו, שהשם ישמור - הר געש נראה כמו אגם לידו. אם הוא ממש ירצה משהו ואני אגיד ההפך ממנו, על פי רוב אני רק אראה על פניו שהוא כועס בשקט, אבל לפעמים, פתאום הוא נהפך לאיש אחר. הוא יכול פתאום לצעוק, לדבר לא יפה, לכעוס כעס שממש מפחיד אותי - וזה ממש לא אותו בן אדם שעזר לי לפני כמה דקות בבית עם הכלים עם הכביסות והילדים... על פי רוב הוא עוזר, מפנק, מדבר אליי יפה, מכבד ומה לא... הכול טוב ויפה עד שזה מתנגש עם משהו שהוא ממש רוצה ואז זה קורה, הוא משתנה ונהפך לאדם אחר. הוא מסתגר עם עצמו, צועק ומדבר לא יפה. בפעם האחרונה קרה משהו שלא קרה אף פעם בחיי הנישואין שלנו, מרוב שהוא כעס הוא פשוט זרק על הרצפה צלחת ושבר אותה.

מוטב שאכשל באהבת חינוך מאשר בשנאת חינוך רבי נחמן מברסלב .

ע"פ "אור החיים" אופק תל אביב * **לא לעיין בזמן תפילה** * שקיעה 5:57-4:51 * סוף זמן ק"ש 8:07-9:04
כניסת שבת: 5:37 יציאת השבת: 6:27 יציאת ש"ת: 7:03

זה כבר ממש הפחיד אותי, ממש פחדתי שהוא יעשה לי משהו.

כמובן אחרי שהוא נרגע הוא ביקש סליחה ואמר לי שהוא לא שלט בעצמו וזה לא יקרה יותר אף פעם, והעובדה שזה קרה רק פעם ראשונה מזה עשר שנות הנישואין שלנו.

אבל אני אומרת לך, כבוד הרב, אני חושבת אולי הוא צריך טיפול. אני לא מוותרת על בעלי כי אני יודעת שהוא אדם עם לב ענק, לב זהב והוא אבא טוב לילדים, אבל יש לו בעיה של שליטה בכעסים, של התפרצויות. אני חושבת שזה רק מחמיר מיום ליום, ואני מבקשת ממך כבוד הרב תטפל בזה כי אני לא רוצה שזה יידרדר למצבים גרועים מאלה.

יש לי חברה שאמרה לי: 'תתגרשי ממנו מיד, אל תחכי אפילו יום אחד', אבל כפי שאמרתי לך בעלי באמת אדם טוב ומיוחד אני בטוחה כשהוא יטפל בבעיה הזו הוא יהיה בעל מושלם'.

אני מכיר את אותו יהודי, סיים רב השכונה, תנסה לסייע לו בבקשה בס"ד".

הוא הגיע אליי, במבט חיצוני הוא ממש היה נראה עדין נפש, ובעל פנים יהודיות מאירות.

התחלנו לשוחח, הוא אפילו לא ניסה להכחיש וישר הודה: "אכן כן, אני יודע שיש לי את זה. אני לא יודע לשלוט בעצמי, לא יודע לשלוט בכעסים שלי! כאשר אני רוצה משהו חזק וזה לא קורה אני מרגיש שכל תא ותא בגוף שלי מתפוצץ מרוב עצבים, אני לא יכול לקבל את הלא!

נכון, למדתי בחיים להוריד את הראש בהרבה דברים, אבל יש דברים שזה מעל השליטה שלי.

אולי אני אדם מטורף שצריך כדורים, לא יודע. אני רק יודע שעברתי את כל הגבולות. אם אשתי ממש כועסת עליי אני מבין שמשהו פה צריך תיקון".

שוחחנו ארוכות, על עברו, חבריו, יחסיו עם הוריו – והוא מיד אמר: "יש לי את ההורים הכי טובים בעולם. הם בחיים לא צעקו עליי, תמיד הרעיפו עליי – אהבה, חיבוק, כבוד, מתנות ומה לא. מה שרק רציתי ישר קיבלתי. כסף לא חסר להוריי וכך כל דבר שרק רציתי קיבלתי. ואם לא קיבלתי הייתי קצת בוכה, או בגיל יותר מאוחר עושה פרצופים של נעלב, והייתי מקבל את מה שרציתי.

הורים מושלמים יש לי, בחיים הוריי לא אמרו לי לא, אתה מכיר כאלו הורים?!" הוא ספק שאל ספק קבע, "לכן, ההתנהגות שלי בוודאי לא קשורה להוריי".

"אתה יודע", אמרתי לו, "אתה יודע מה הבעיה שלך? הבעיה היא ההורים הטובים מדי שלך, ההורים שלך תמיד רק אמרו לך כן ובחיים לא אמרו לך לא.

אם ההורים שלך היו יודעים לעשות לך גבולות – זה אסור, זה מותר, זה מחר, זה נראה איך תתנהג, זה בכלל לא. היית מתנהג אחרת היום. אתה גדלת ללא גבולות, גדלת רק עם אהבה ללא שום גבולות.

לעומת זאת כאשר ילד גדל עם הרבה הרבה אהבה אבל מצד שני גם גבולות נצרכים, אז הוא לומד לדחות סיפוקים, הוא לומד שיש דברים שהוא רוצה והוא לא מקבל.

אתה התרגלת רק לשמוע כן, בלי לדעת שיש מושג כזה לשמוע לא, אסור, אי אפשר, לא עכשיו. אבל כאשר התחתנת ואתה חי עם בן זוג אין מצב שהוא יגיד לך לכל דבר 'כן', אי אפשר לרקוד רק לפי החליל שלך. וכאשר ראית שאשתך אומרת 'לא' פתאום, לא היית רגיל לזה ואין לך כלים איך להתמודד אם ה'לא' ולכן אתה פשוט צועק, כועס ומתפרץ".

הנושא הזה של ילדים ללא גבולות הוא היום מאוד בעייתי, פעם היו נותנים רק גבולות ואהבה כמעט לא, היום נותנים רק אהבה בלי שום גבולות, אבל כדי שהנפש של הילד תגדל בצורה תקינה היא צריכה את שניהם ואי אפשר רק אחד מהם, הא בהא תליא.

ילדים שמתקשים עם גבולות בבית עלולים לחוות קשיים בהסתגלות במסגרות שמחוץ לבית כמו בית הספר, חוגים, ישיבה, כולל או מקומות עבודה בעתיד הבוגר. המפגש בין ההתנהלות לה הילד רגיל במסגרת המשפחתית (בית ללא גבולות) לעולם האמיתי (שבו יש חוקים, גבולות ונורמות) כל כך גדול עד שהילד עלול להתקשות מאוד להסתגל אליו.

ואכן עשיתי אתו עבודה קשה אבל ברוך השם אותו זוג חי חיים מאושרים בעזרת הבורא יתברך.

אדם שסובל מהתפרצויות וכעסים צריך לדעת שזה יכול לנבוע מהרבה סיבות, זהו דבר שצריך להיות מטופל בהקדם כי זה לא נהפך ליותר טוב עם השנים, רק מחמיר יותר ויותר כאשר הבעיה לא מטופלת.

חשוב לי רק להדגיש שכאשר יש מקרים של אלימות מילולית וקל וחומר אלימות פיזית צריך לטפל

בזה בהקדם, זה עניין של פיקוח נפש.

ונסיים בדבריו המאלפים של רבי משה פיינשטיין בעניין חינוך הבנים שראויים להילמד כפליים בימי בין הזמנים: "בדבר הצלחה בחינוך הבנים אין כללים בדבר איך להתנהג, שתלוי לפי מידות הבן והבת שחנן אותם השי"ת. שיש שטוב לילך בתקיפות ויש שיותר טוב לילך ברכות ובנעמיות. וברוב הפעמים בנעמיות ורכות הוא יותר טוב כי אז מה שאומרים לילד הוא מקבל בשמחה ומכיר שהאב והאם רוצים בטובתו אף בדעת קטנותו, וכשאומרים לו מה לעשות ומה שלא לעשות עושה ברצון, וכשגדל מעט עד שמבין דברי טעם מסבירים לו גם את הטעם כפי הבנתו. ועיקר החינוך צריכים לחנכו באמונה בהשי"ת ובתורתו, ושכל דבר שנותנים לו הוא מתנה מהשי"ת שאז יקנה אהבה להשי"ת, ולאביו ואימו השלוחים משמים ליתן לו. ואז יעשה באהבה כל מה שיאמרו לו שכן הוא רצון השי"ת ולא יצטרכו לעונשו רק לפעמים רחוקות, וכשיענישוהו יבין איך שהיה זה לצורכו ולטובתו". (שו"ת אגרות משה יו"ד ח"ג סי' ע"ו)

כיצד בוחרים בן/בת זוג לנישואין

פינת ההלכה

א. צריכים כל בחור ובחורה שנמצאים בשידוכים להתפלל להקב"ה שיזמן להם את הזיווג ההגון והטוב ביותר עבורם, בריא ושלים הולך בדרך ה', ירא שמים ובעל

מידות טובות (גמ' זכרות ח', ולחטונה עמ' 75, זוגיות עם רגש עמ' 22).

ב. כדי לבחור בן/בת זוג לנישואין כיאות ההיכרות צריכה להיות מתוכננת היינו הצעת השידוך מגיעה מחבר, מכר, קרוב משפחה, שדכנית וכדו' ומקבלים פרטים לפני כן ומבררים [נתונים כלליים, תכונות אופי, מצב בריאותי רפואי] ובודקים את מידת ההתאמה ואח"כ נפגשים (המדריך לנישואין מאוסרים הרב זמיר כהן עמ' 204, זוגיות עם רגש הרב מיכאל לסרי עמ' 26, ולחטונה הרב אבנר קוואס עמ' 23-22).

הפגישות

ג. הפגישות צריכות להיות תכליתיות מתוך כוונה לבדוק התאמה "חיצונית" ו"פנימית" ולא צורה של "בילוי" ודיבורים סתמיים או הפגת שעמום.

"חיצונית" - לבדוק שכל צד מוצא חן בעיני השני ונעים להימצא בקרבתו ושהשיחה ביניהם זורמת וקולחת (ולחטונה עמ' 32, המדריך לנישואין מאוסרים עמ' 206).

"פנימית" - בירור פרטים כלליים [אע"פ שביררנו בבירורים], לדון על מטרות משותפות בחיים ובדיקה תכונות אופי של הצד השני (ולחטונה עמ' 33, המדריך לנישואין מאוסרים עמ' 30).

דוגמא ממעשה שהיה: סיפר הרב אבנר קוואס: התקשרה אלי בחורה שיוצאת עם בחור כבר יותר משנה וחצי ופירטה את ספקותיה בנוגע לבחור... היא אמרה: "מצד אחד הוא טוב לב, אבל מצד השני הוא לא כ"כ חכם... מצד השלישי...", אחרי שסיימה אמרתי לה: "תני לי קצת רקע על המשפחה שלו, במה אביו עובד?". היא השתתקה למס' שניות, והשיבה: "אני לא יודעת אם אבא שלו עובד...", רציתי לשאול אותה: "יש לו אבא?... אבל התביישתי. המשכתי לשאול: "כמה אחים הם במשפחה?", שוב נהיה שקט, והיא ענתה בהיסוס: "אני חושבת שבעה...", "חושבת...?", אמרתי לעצמי.

ממשיך הרב קוואס, "אני שואל אתכם: אם כך מה הם עושים ביחד שנה וחצי, על מה הם מדברים? נתונים כאלו בסיסים היא לא יודעת והיא מתלבטת... ויש לה ספיקות... צריך לבנות את הפירמידה מהבסיס ולא מהשפיץ!". (ולחטונה עמ' 14).

ד. בפגישות ההתרשמות צריכה להיות בעיקר מהאדם ואישיותו ולא להיות משוחדים מהמראה החיצוני [ולמרות שגם הוא חשוב] כמאמר חז"ל (לחטונה 7, כז): "אל תסתכל בקנקן אלא במה שיש בו".

עלינו לשמוע מה בן/בת זוג אומרים, אלו רעיונות מעלים, להתבונן בהתנהגותם. וכן לראות באיזה שפה הם משתמשים [בצורה מכובדת, בלשון זולה, האם משתמשים בקללות, האם מכנים אנשים בשמות בעלי חיים וכדו'] (ולחטונה עמ' 27, 54).

דוגמא ממעשה שהיה: סיפר הרב אבנר קוואס: ... הם הלכו בדרך כשהבחור משוחח עם הבחורה בנעימות בדרך הם הגיעו לרמזור אדום, הם עצרו וחילו לאור ירוק ובטרם הספיקו לעבור נהג אחד עצר לידם בחריקה, הבחור שכח לרגע שהיא לצידו, זקף את ראשו וצעק: אבא שלך..... אמא שלך.....

הבחורה נדהמה למשמע המילים הקשות. כשהוא חזר לעצמו הוא הבין את אשר עשה ואמר לה: 'זה לא קורה לי תמיד... זה רק לעיתים רחוקות ... אני עובד על זה...'

אומר הרב אבנר קוואס: "אני שואל אתכם, האם הוא 'עובד על זה' או 'עובד עליה'? היום הוא קילל את הנהג, מחר הוא יקלל את אשתו וילדיו...." (ולחטונה עמ' 54).

ה. בפגישה הראשונה - השיחה תכלול אימות המידע הראשוני שקיבלנו.

רקע כללי - שם, גיל מדויק, מקום מגורים, מקום עבודה/לימודים.

רקע משפחתי - אחים אחיות עיסוקיהם, עיסוקי האב והאם.

עיסוקים - מקצוע, שנות לימוד, שאיפות בנוגע למקום העבודה וכו' [מה שלא הספיק בפגישה זו ימשיכו בפגישה הבאה] (ולחטונה עמ' 32).

דוגמא ממעשה שהיה: לבחור ישיבה ממשפחה טובה, הוצעה [ע"י שדכנית] בחורה טובה עם יחוס.

המשפחות ביררו אחד על השני ואח"כ נקבעה פגישה דרך השדכנית בלובי של מלון מסוים בירושלים. הבחור הגיע למקום המפגש וראה בחורה ממתנה בצד והבין שזו המועמדת ופנה אליה בחיוך והיא השיבה בחיוך. הוא הציע שישבו והם ישבו ופטפטו שעתים [כיוון שאת כל הפרטים ביררו בבירורים הם הירשו לעצמם לפטפט סתם ללא כל שאלות וברורים] הם ממש מצאו חן אחד בעיני השנייה והשיחה זרמה ביניהם ממש נדיר. בסיום הם סיכמו שכל אחד יודיע לשדכנית שהם מעוניינים להמשיך וכל אחד הלך לדרכו. בדרכו החוצה ראה בחור שעומד ומסתכל בעצבנות כל רגע בשעון ומצד השני בחורה שגם היא הסתכלה בשעון בחוסר סבלנות.

הוא הסתכל בנייד וראה 10 שיחות שלא נענו מהוריו, הוא התקשר בבהלה הביתה והוריו מיד שאלו אותו: "איפה אתה? השדכנית התקשרה מס' פעמים ואמרה שלא הגעת לפגישה, הבחורה מחכה לך כבר שעות!!", הבחור השיב: "זה לא יכול להיות, נפגשתי איתה..." ואז התברר כי בעצם הוא ניפגש עם בחורה אחרת. הוריו אמרו לו: "לא נורא, נתקשר לשדכנית ונספר לה את הסיפור שתקבע זמן חדש לפגישה עם המיועדת...", השיב הבחור: "אבל הבחורה עימה נפגשתי מוצאת חן בעיני מאוד, בחורה ערכית ורק אותה אני רוצה..." ואז התברר לו כי אין לו שום מידע ממשי שבאמצעותו יוכל לאתר אותה. ואז החל מסע חיפושים כשהוא והוריו מתקשרים לשדכניות שונות ומספרים את הסיפור מתוך תקווה לאתר אותה.

כך חלפו להם שנתיים ואז יום אחד התקשרה אליהם שדכנית להציע הצעה לבן... והם סיפרו לה את הסיפור והיא נזכרה שבחורה אחת סיפרה לה את אותו הסיפור ויש לה את הפרטים שלה, ההורים לקחו את הפרטים וביררו על הבחורה. ואז הם נפגשו... ואחרי מס' פגישות התחתנו.

ו. בפגישה שניה - נשוחח על השקפות חיים בקווים כללים ומה היינו רוצים לעשות או להיות "כשנהיה גדולים".

רמה רוחנית- יש לבחון את הרמה וההשקפה הרוחנית האם היא תואמת ומה השאיפות בתחום זה. מקום מגורים- היכן כדאי לגור קניה\שכירות, יכולות כלכליות.

להעיר ולעורר עם המעבר לשעון חורף

כניסת שבת: כיוון שכניסת שבת מוקדמת מאוד **[שבת הקרובה 4:30]** יש להיערך כדי להימנע מחילול שבת ולכן יש להעביר עבודות שאינן הכרחיות ליום חמישי: כניקיון הבית, כביסות, קניות שבועיות לשבת, הכנת הסלטים והעוגות. את ה"סידורים" השבועיים אין לרכז ליום שישי אלא לבצעם במשך השבוע כך נחסוך לעצמנו לחץ וכעסים מיותרים ונכנס לשבת רגועים יותר. הנוסעים מחוץ לעיר להתארה- יקדימו את נסיעתם כדי לא להגיע סמוך לכניסת שבת אלא מס' שעות קודם, כיון שיש תקלות לא צפויות בדרך כגון: פקקים (מעומס או תאונה חלילה) שלא יגרם להם חילול שבת. גם כשהיעד קרוב אין לצאת סמוך לכניסת שבת ולנסוע במהירות שיכולים לגרום ח"ו לתאונות ולתקלות לא צפויות.

שעון שבת: יש לעדכן את "שעון שבת" ולהזיזו שעה אחורה [לקראת שבת לך-לך], שאם לא כן החשמל יידלק שעה מוקדם יותר ממה שמכוון ויתכבה שעה קודם.

שיעורי תורה: הערב ארוך יותר וממילא יש יותר זמן ללכת לשיעורי תורה.

סוף זמן קריאת שמע על שחרית: הינו מוקדם בשעה 8:07 בבוקר! ולכן כל מנייני שחרית של שבת שמתחילים [קורבנות] מ- 7:00 בבוקר וכן של חול שמתחילים [קורבנות] מ- 7:30 צריכים לומר "קריאת שמע" קודם התפילה [בנוסף למה שאומרים בתפילה] כי לא יספיקו להגיע לקריאת שמע עד 8:07.

לאור מצב המלחמה השורר בכל הארץ שבו אנו נתונים תחת מטחי טילי אויב ואחינו החיילים נלחמים למגר האויב הרע והאכזר ולהגן עלינו. ולמען הצלת אחינו ואחיותינו הנתונים בשבי וזקוקים לרחמי שמים מרובים חייבים כולנו להרבות בתפילה ובתחנונים לבורא העולם שיחוס וירחם ונפשפש במעשינו ונקבל על עצמנו כ"א לתקן את עצמו בבין אדם למקום ובין אדם לחברו וממילא זה יהווה מגן לנו ולאחינו וחיילנו מכל אויב ושונא.

1. תהילים נגד טילים – הצטרפות למשמרת תהילים המחולק לנשים ונערות גברים ובחורים טל: 08-8644452 וכן כל אחד ואחד ירבה בקריאת תהילים.

2. קביעת עיתים לתורה בכל יום – על כל אחד לקבוע שיעור תורה אם במסגרת שיעור ברבים או עם חברותא בכל יום. ובוודאי שאין לבטל שיעורי תורה קיימים בגלל המצב.

3. צניעות לנשים – כל אחת תקבל על עצמה בל"נ להתחזק בפרט אחד של צניעות ותתמיד לקיימו כגון: אורך חצאית ע"פ ההלכה, לא בגדים צמודים, אטומים, אורך שרוולים כיאות...

4. שמירת הלשון – לא לדבר לשון הרע, וכל אחד יקבל על עצמו שעה שבה הוא יקפיד ביותר על שמירת הלשון, להצטרפות למשמרות לגברים, ילדים ולנשים טל: 08-8644452.

לאור המצב יש לומר "אבינו מלכנו" שאחרי תפילת העמידה כל יום בשחרית ומנחה כולל שבת